

Scholen in de Kunst

Raad van Toezicht, 26 november 2024

Visie op toezicht

Inleiding

In het Koersplan 2023-2028, Meerwaarde door Samenspel, van Scholen in de Kunst is de volgende missie opgenomen: "Kunst is voor iedereen van waarde. Het verrijkt je leven. Het inspireert en verbindt. Het brengt schoonheid en geluk. Iedereen moet ervan kunnen genieten. Dat is waar Scholen in de Kunst voor staat. Iedereen die dat wil, kan meedoen. Onze missie is om kunst en cultuur voor iedereen bereikbaar te maken. Niet alleen om de intrinsieke waarde ervan, maar ook om de impact die kunst en cultuur hebben in de samenleving. Kunst als maatschappelijke waarde, naast het ambacht van goede kunstbeoefening.

Cultuureducatie speelt een onmisbare rol in de persoonlijke ontwikkeling van mensen, jong en oud, ongeacht geloof, gender, achtergrond, gevoed door de waarde die kunst op zichzelf heeft. Vanuit deze overtuiging maken we actieve cultuurparticipatie voor iedereen mogelijk en delen we onze kennis en expertise. Hierdoor dragen wij bij aan een inspirerende en verbonden samenleving in de regio Amersfoort."

Deze missie van Scholen in de Kunst, is ook voor de Raad van Toezicht van Scholen in de Kunst het uitgangspunt. De Raad ziet als haar belangrijkste opdracht, toezicht te houden op het realiseren van deze missie. De Raad heeft daarin drie rollen, die van:

1. Toezichthouder: De Raad ziet zichzelf als degene die het maatschappelijk mandaat verstrekt en beschermt, oftewel degene die namens de samenleving de maatschappelijke opdracht van Scholen in de Kunst bewaakt. Hij houdt toezicht op de strategische doelstellingen van de organisatie en de risico's die daarbij horen;
2. Adviseur: De Raad is klankbord van de bestuurder, hem een 'spiegel voorhoudt' door met frisse blik naar situaties te kijken; en op basis daarvan met (vrijblijvend) advies, suggesties en opmerkingen komt; en
3. Werkgever van de bestuurder, die als goed werkgever de cyclus van functioneren, ontwikkelen, evalueren en belonen niet alleen in gesprekken met de bestuurder laat terugkomen, en die ook documenteert.

Tegen die achtergrond en met het belang van Scholen in de Kunst steeds voor ogen, voeden wij het bestuur vanuit verschillende perspectieven met advies, onderhouden wij (in overleg met het bestuur) in- en extern contacten met stakeholders en blijven wij op de hoogte van relevante ontwikkelingen in de politieke, culturele en maatschappelijke omgeving van Scholen in de Kunst. De diverse taken worden op basis van de commissies en specifieke aandachtsgebieden van de Raadsleden onderling verdeeld. De leden van de raad handelen vanuit onderling vertrouwen en koppelen aan de Raad terug als zij individueel de bestuurder van advies dienen.

Kernwaarden

De Raad van Toezicht hanteert de volgende kernwaarden in zijn wijze van toezichthouden:

- *Nieuwsgierig*

Nieuwsgierigheid is de basis voor creativiteit, de open verwondering die nodig is om te kunnen innoveren, creëren, vernieuwen. Nieuwsgierigheid is ook een uiting van vertrouwen. Voor de RvT van Scholen in de Kunst is dit een kernwaarde omdat dit de basis is voor (ontregelende) vragen die het denken openmaken. Vragen die onszelf en de bestuurder scherp houden en helpen om tot ontwikkeling te komen.

- *Verbindend*

Vanuit deze kernwaarde stelt de RvT zich de vraag: Hebben we alle belangen in beeld? Kennen en betrekken we de stakeholders en de samenleving om Scholen in de Kunst heen? Werken we met respect samen, met elkaar binnen de RvT, met de bestuurder en met de stakeholders? Zijn we voldoende gericht op diversificatie en inclusiviteit? En hoe verbinden wij onszelf met de cultuureducatie?

- *Ondernemend*

Deze kernwaarde richt zich op onze eigen wendbaarheid in relatie tot de koers van Scholen in de Kunst en de ontwikkelingen in de politiek-maatschappelijke omgeving van de organisatie.

- *Professioneel*

Deze kernwaarde richt zich op de vraag: doet de RvT wat ze moet doen, doet ze dat integer en rolvast? Zijn de competenties op orde? Is de RvT gericht op de ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie en benut ze haar kennis ten goede voor de organisatie?

Thema's van toezicht

Vanuit de opdracht en kernwaarden, gegeven het Koersplan 2023-2028, richt de aandacht van de Raad van Toezicht zich de komende jaren met name op de volgende thema's:

- Samenwerking en samenhang binnen en buiten de organisatie
- Omgang met ontwikkelingen in de maatschappelijke omgeving
- Diversificatie inkomstenstroom
- Financiële en organisatorische weerbaarheid
- Rechtmatige en prudente besteding van middelen
- Diversiteit en inclusiviteit, toegankelijkheid

Tenslotte

Over de wijze waarop de Raad van Toezicht zijn rol heeft vervuld wordt verantwoording afgelegd in het jaarverslag van Scholen in de Kunst. Daarbij verhouden wij ons niet alleen tot onze visie op toezicht, maar ook tot de voor de organisatie relevante codes: Governance Code Cultuur, Code Diversiteit en Inclusie en Fair Practice Code.

De RvT onderzoekt periodiek (eens per 4 jaar, cf de cyclus van de organisatie mbt de eigen koers) of de visie op toezicht nog actueel is en stelt deze bij indien nodig.

Toelichting

Inleiding

Vanuit de Governance Code Cultuur is een 8-tal principes meegegeven die als leidraad kunnen gelden voor een waardegedreven visie op toezicht. Omdat de Code vraagt om “pas toe EN leg uit”, bestaat tevens de verplichting om expliciet te zijn in de wijze waarop door bestuur en raad van toezicht inhoud wordt gegeven aan deze principes. Voorts is in twee bijeenkomsten van de RvT in 2021 en 2023 gereflecteerd op waarden die binnen de Raad aanwezig zijn en van belang worden geacht.

Dit is in die fase nog blijven steken in een inventarisatie en heeft nog geen vervolg gekregen in het vastleggen van de kernwaarden van de RvT in de relatie met bestuur en organisatie van scholen in de Kunst. Mede als gevolg van enkele wijzigingen in de samenstelling van de Raad is in het najaar van 2024 met behulp van deze input nog een slag gemaakt, resulterend in de bijgaande visie op toezicht.

Hieronder de voorbereidende teksten, startend met de hoofdzaken uit de eerdere gesprekken, waarna een verkenning volgt van de principes uit de Code Cultural Governance in relatie tot Scholen in de Kunst. Daarbij is gebruikgemaakt van het Koersdocument van Scholen in de Kunst dat in 2023 is vastgesteld.

Op basis van al deze input hebben wij op 14 oktober 2024 een verdiepend gesprek gevoerd over een concept-visie op toezicht. In het slot van deze toelichting een heel korte samenvatting op hoofdlijnen van dat gesprek. De inhoudelijke weerslag ervan is te vinden in de concept-visie op toezicht.

Terugblik op waardegedreven toezicht 2021-2023

Waardegedreven toezicht is in essentie het ontwikkelen van (gezamenlijke) morele oordeelsvorming in de aanwezigheid van verschillende morele referentiekaders, machtsverhoudingen, expliciete en impliciete normen.

Zoeken naar: doen we het goede?

Waardegedreven leiderschap, het moreel kompas:

- combinatie van je persoonlijk waardenprofiel (richting)
- en het vermogen om standvastig en integer te blijven handelen (kwaliteit van karakter, deugden)
- Om op die manier bij te dragen aan het goede
- In de tijd, gegeven de opgaven die deze aan de organisatie stelt

Basistaken toezicht: Maatschappelijk mandaat verstrekken, beschermen en terugnemen.

- Maatschappelijk mandaat is de opdracht van SidK in de samenleving; waartoe is SidK op aarde?
- Beschermen vanuit kernwaarden SidK

Waardegedreven leiderschap, gericht op waardecreatie, van essentieel belang; vraagt wijsheid voorbij de technische competenties.

In de sessies van 2021 en 2023 is geïnventariseerd welke waarden en deugden er binnen de toenmalige Raad aanwezig waren en hebben wij van daaruit gezien wat de toegevoegde waarde is van de (leden van de) Raad voor de organisatie. En welke gaten daarin zitten.

Verkenning 8 principes Code Cultural Governance

Hieronder een opsomming van de 8 principes van de Code Cultural Governance, verdeeld in groepen van twee, met per tweetal een korte reflectie hoe dit binnen de RvT van SidK is vertaald, uitgevoerd of vastgelegd.

Waarde scheppen voor en in de samenleving

- 1) De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.
- 2) De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan (pas toe en leg uit). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af (pas toe of leg uit).

Deze principes zijn in de basis vastgelegd in de missie en visie van de organisatie. Het Koersplan beschrijft vervolgens hoe deze worden uitgewerkt in deze tijd (richtinggevend naar de toekomst) en hoe de ontwikkeling daarvan wordt vormgegeven. In jaarverslagen wordt vervolgens toegelicht hoe dat concreet is gemaakt en welke waarde daadwerkelijk is toegevoegd, in termen van maatschappelijke resultaten.

Integer en rolbewust handelen

- 3) Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.
- 4) Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

In formele zin is dit goed geregeld. De Raad is in het recente verleden door de externe begeleider van de zelfevaluatie aangesproken op een al te nauwe betrokkenheid bij de totstandkoming van het Koersdocument. Ondanks dat dit voortkwam uit oprechte betrokkenheid en dat de inzet aan de onafhankelijkheid van de leden niks afdeed, heeft de Raad dit ter harte genomen en is zij zich nog bewuster van de rolverdeling met de bestuurder. In overleggen spreken de leden elkaar daar inmiddels dan ook op aan.

Zorgvuldig besturen

- 5) Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.
- 6) Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.

De Raad van Toezicht houdt door regelmatige werkbezoeken, gesprekken met en uitvraag bij MT-leden en gesprekken met de Ondernemingsraad, alsmede door grondige inzage in de boeken, toezicht op de zorgvuldigheid van het bestuur.

Goed toezicht uitoefenen

- 7) De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
- 8) De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid

Op dit thema hebben wij ons als toezichthouders de afgelopen jaren gericht in onze (begeleide) zelfevaluaties; doen wij dit goed genoeg? We hebben geleerd dat de nabijheid soms groter is geweest dan de kritische reflectie; het evenwicht tussen toezichthouden en adviseren neigde door te slaan naar adviseren. We hebben vastgesteld dat de "ontregelende vragen" niet voldoende werden gesteld en dat de Raad

nog niet voldoende divers is, zowel qua leeftijden als qua culturele diversiteit als qua competenties. Hieraan is in verband met de recente vacatures nadrukkelijk aandacht besteed.

Waar toe dient een Visie op Toezicht?

De visie op toezicht is een instrument van de toezichthouder, maar biedt ook houvast aan de opdrachtgever. De RvT stelt deze visie op om een kader te ontwikkelen dat hem in staat stelt het eigen handelen (tenminste in de jaarlijkse zelfevaluatie) aan te toetsen.

De visie kan ook worden benut om nieuwe leden voor de Raad te werven die zich willen conformeren aan deze visie en om elkaar onderling daarop te kunnen aanspreken indien nodig. Aan de opdrachtgever van de organisatie biedt het een kader dat inzichtelijk maakt op welke wijze de RvT over zijn taken nadenkt en waar de opdrachtgever op kan rekenen.

Hoofdpijnen uit gesprek over visie op toezicht d.d. 14 oktober 2024

In het gesprek op 14 oktober 2024 is met name ingegaan op de kernwaarden en de thema's, waarbij we een keuze hebben gemaakt voor vier kernwaarden, deze geladen hebben met uitspraken en onderbouwing en van daaruit de thema's hebben beschreven waarop de komende jaren het toezicht zich zal richten.